

244

Régi NEW-YORK — mai HUNGÁRIA

Néhány óra egy régi kávéházban

A cikk szerzője és Kékes Sándor

Meghitt, derús, egy kissé megkapó hangulat. Zsongító, csendes társalgás. Szinte nesztelen felszolgálás. Délután 5 óra a Hungáriában. Velem szemben Kékes Sándor üzletigazgató. Beszélgetünk. Itt kezdte szakmai pályafutását mint felszolgáló és ez évben került vissza mint vezető. Dolgozik, tanul és fáradhatatlanul kutatja a Hungária, a régi New-York kávéház múltját és tervezeti a jövőjét olyan lelkesedéssel, amelyre csak egy fiatal, szakmáját és munkáját szerető ember képes.

En kérdezetek, ő válaszolgat. Peregnek az évek, az események visszafelé. Mintha a villanyégők helyett gázlámpák világítanának. Pezseg az élet a „Mélyvíz”-ben. Így hívták régén a mélyebben fekvő billiárd-termet. Jobbról a karzat. Az egyik oszlop előtti asztalnál született Tóth Árpád „Hajnali szerenád”-ja. Hátul, a sárga szalonban Kacsóh Pongrác komponálta a „János Vitéz”-t. Szinte fülemben csengenek az örökszép melódiák. Akkor a körút még a város szíve volt. A századeleji szellemi fellendülés hozta lázba az irodalom és a művészet kiváló képviselőit, akik a New-York kávéházban találtak második otthonra. Itt fejlődött, fokozódott alkotó munkásságuk. Valódi arany, márvány, bronz, mahagóni díszíti a termeket, de mindez jelentéktelennek tűnik szellemi életünk nagyjainak ragyogó névsora mellett.

Mikszáth, Karinthy, Kiss József, Osvát Ernő, Ady, Molnár Ferenc, Heltai Jenő, Krúdy Gyula, Kosztolányi Dezső, hogy csak néhányat említsek. Nem folytatom tovább a felsorolást, mert erre sokkal illetékesebb az a kis, tevékeny asztaltársaság, amelynek tagjai már hosszabb idő óta rendszeresen összejönnek és gyűjtik az emlékeket, az epizódokat, fényképeket, a korabeli lapok szemelvényeit és mindazt, ami összefügg a New-York és a többi, irodal-

mi múlttal rendelkező kávéház, étterem múltjával. Az asztaltársaság állandó tagjai: Dr. Kondrády Lászlóné és Kékes Sándor. Rajtuk kívül még jó néhányan bekapcsolódtak a „kincskeresés” izgalmas munkájába. Keresztyén Lászlóné, dr. Cenner Mihály, Koch Lajos, a Színháztudományi Intézet munkatársai és az ismert és közkedvelt Moser István.

— Mi az oka ennek a nagy igyekezetnek és ambíciónak? — kérdezem Kékes Sándortól.

— Szeretném felújítani a New-York kávéház irodalmi és művészeti hagyományait és ezt tovább ápolni, megőrizni. Az 1894-ben megnyitott kávéház jövőre lesz 70 éves. Nemcsak évfordulót szeretnénk ünnepelni, hanem visszavarázsolni a mához alkalmazva azt a légkört, amely kávéházunkat korábban jellemezte.

— Elképzeléseim? — nagyon sok van.

— Az előbb említett kutatócsoport munkája eredményeképpen elkészül a New-York irodalmi múltjának színes gyűjteménye, amelyet ki fogunk adni. Biztos vagyok abban, hogy az irodalmi hagyományokat kedvelőknek kedves „csemegéje” lesz.

— Megvannak az adottságok egy „irodalmi szalon” kialakításához. Nem kell hozzá nagy anyagi befektetés. A galérián létesíthető szeparált „hajlék”-ban helyet kaphatnának fiatal írók és művészek is. Különleges légkörben módjuk lenne termékeny eszmecsere és viták folytatására. Elképzelésem szerint minden asztalra olvasólámpa kerülne, melynek ernyőit korabeli rajzok és karikatúrák díszítenek. Rendelkezésre állna kávéházi kutva nyelv — írópapír — a régi fejléccel és dekoratív jeleggel lúdtoll, kalamáris. Az üres falrészekben a fiatal művészek alkotásait állítanánk ki. Izléses könyvszekrényből az újonnan megjelent műveket kaphatnák meg az olvasók. Természetesen helyet kapnának a régi irodalmi élet emlékei és képei is. Az irodalmi szalon patrónusa az Irodalmi Alap lenne.

— Szeretnénk a jövő év októberének jubileumi hete alatt gálaestet

Budapestre vonatkozó újságcikkek		Szerző:	Dr. Bordeu József
		Cím:	Régi New-York — mai Hungária
		Forrás:	Vendéglátás
(Hely)	(Hely)	1963 dec. 14.	
(Hely)	(Hely)		
(Köt. v. fiz.)	(Oldal)		
Helyszám	Személy	Idő	Hely
		1963.	New-York kávéháza
			646.24
			OSZTÁLYOZÁS

rendezni; amelyen olyan művészek lépnének fel, akik régi vendégeink, mint például Mezei Mária, Keleti László és sokan mások.

— Délután 5 órától 8 óráig szalonzenét szolgáltatnának neves művészek, illetve zenekarok. Remélem, hogy az IBUSZ biztosítana külföldi uzsonna-csoportokat is. Így a New-York idegenforgalmi szempontból is elfoglalhatná méltó helyét. Ezt a kávéházat ugyanis külföldön is sokan ismerik. Legutóbb egy magyarszármazású amerikai operett-szerző kért fényképeket a New-Yorkról, mert készülő új darabjának egy jelenete a kávéházban játszódik.

— Bizonyára gondolt a New-York gasztronómiai hagyományainak a felújítására is?

— Magától értetődik. — Íme egy kis „izelítő” ezekből is.

— Ételkülönlegességeinkről havonként naptárt készítünk a New-York fényképével. A zsebben hordható naptárban egy hónapra előre naponként feltüntetjük magyar és francia nyelven kávéházunk speciális ételeit és postán elküldjük a külképviseleteknek, külkereskedelmi szerveknek és természetesen hazai vendégeinknek is. Lényegében tehát üzleten kívül is bemutatjuk ételválasztékunk remekeit és ennek alapján vendégeink programjukba vehetik üzletünk látogatását.

— Bevezetjük újból az „Író-tálat”. Ezt valamikor kisebb napközi ékezeteknél szolgálták fel. A „Bedőimbisz” viszont dupla adag volt a jobb étvágyúak részére. Nem feledtünk meg a Moser-féle specialitásokról sem, mert Pista bácsi több mint 10 évig volt a kávéház konyhafőnöke.

Már több, mint 2 órája beszélgetünk, de észre sem vesszük az idő múlását. Az üzletigazgató kifogyhatatlan a tervezgetésekből.

Gondolataim a múlt vonzó emlékei és a jövő álmaj körül csaponganak. — Mit is írhatnék még? — Talán annyit, hogy őszintén kívánjuk a nagyon reálisnak tűnő „álmok” megvalósulását a New-York-ban.

Dr. Borda József.

Munkában az Asztaltársaság

